

นายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ (ผู้ถูกร้อง) อยู่ในลำดับที่ ๑ และผู้ถูกร้องรับรองตนเองว่าเป็นบุคคลผู้มีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามเพื่อที่จะเสนอสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็น นายกรัฐมนตรี ต่อมาวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๖ ผู้ร้องประกาศรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ผู้ถูกร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อในลำดับที่ ๑ พรรคก้าวไกล ภายหลังการเลือกตั้งในวันดังกล่าว วันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๖ ผู้ร้องประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ปรากฏชื่อผู้ถูกร้องเป็นผู้ ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคก้าวไกล

ผู้ร้องได้รับรายงานเรื่อง การถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนของผู้ถูกร้อง จากประธานกรรมการสืบสวนและไต่สวนที่ผู้ร้องแต่งตั้งว่า กรณีมีเหตุอันควรสงสัยหรือความปรากฏว่า ผู้ถูกร้องเป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๖ ผู้ร้องมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อให้ทราบว่าผู้ถูกร้อง มีเหตุสิ้นสุดสมาชิกภาพหรือไม่ คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงพิจารณาแล้วเห็นว่า มีหลักฐาน อันควรเชื่อว่า ในวันที่ผู้ถูกร้องยื่นหนังสือยินยอมให้เสนอชื่อสมัครรับเลือกตั้งโดยรับรองตนเองว่า เป็นบุคคลผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ถูกร้องยังคงเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) จึงเสนอรายงานและความเห็นให้ผู้ร้องพิจารณา

ผู้ร้องพิจารณารายงานการตรวจสอบข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานแล้วเห็นว่า วัตถุประสงค์ของ บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ตามหนังสือบริคณห์สนธิ หนังสือรับรองของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ซึ่งจดทะเบียนไว้ต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ (แบบ บมจ.๐๐๑) ระบุว่า ข้อ ๑๘ ประกอบกิจการโรงพิมพ์ รับพิมพ์หนังสือ พิมพ์หนังสือจำหน่าย และออกหนังสือพิมพ์ ข้อ ๔๐ ประกอบกิจการ รับบริหาร และดำเนินกิจการสถานีวิทยุ โทรทัศน์ โทรทัศน์ระบบบอกรับเป็นสมาชิก และโทรภาพทางสาย (เคเบิลทีวี) รับเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ บริการประชาสัมพันธ์และจัดรายการ ทางวิทยุโทรทัศน์ โทรทัศน์ระบบบอกรับเป็นสมาชิกและโทรภาพทางสาย (เคเบิลทีวี) ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี หรือคณะกรรมการควบคุมการกระจายเสียงของรัฐ หรือหน่วยงานผู้มีอำนาจใด ๆ ในกิจการวิทยุ โทรทัศน์ โทรภาพทางสาย (เคเบิลทีวี) ข้อ ๔๑ ประกอบกิจการรับจ้างโฆษณาทางโทรทัศน์ โรงภาพยนตร์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ หรือสื่อใด ๆ รับบริการถ่ายภาพเพื่อโฆษณาผลิตภัณฑ์ ตลอดจนรับจ้างออกแบบโฆษณา

ทุกชนิดทุกประเภท บริการประชาสัมพันธ์ทางธุรกิจ และข้อ ๔๓ ประกอบกิจการผลิต จัดสร้าง จัดทำ จัดจำหน่าย และจัดการโดยประการอื่น ซึ่งรายการที่เกี่ยวกับข่าว สารคดี ละคร การแสดง และรายการบันเทิงทุกชนิด ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ โรงภาพยนตร์ โรงละคร โรงมหรสพ หรือสถานบันเทิงใด ๆ ประกอบกับแบบนำส่งงบการเงิน (แบบ ส.บข.๓) ของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ที่ยื่นต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖ นำส่งงบการเงินรอบปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ ระบุประเภทธุรกิจว่า “สื่อโทรทัศน์” แม้ข้อเท็จจริงปรากฏว่าปัจจุบัน บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) หยุดการแพร่ภาพออกอากาศ แต่บริษัทยังคงสามารถประกอบกิจการ เมื่อใดก็ได้ทราบเท่าที่ยังมิได้จดทะเบียนเลิกบริษัท และสามารถประกอบกิจการสื่อมวลชนอื่น ๆ ได้ตามวัตถุประสงค์ที่จดทะเบียนไว้ ถือว่าบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทประกอบกิจการ หนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ และจากการตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น ณ วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๖ ปรากฏชื่อผู้ถูกร้องเป็นผู้ถือหุ้นในลำดับที่ ๗๐๖๑ จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น โดยถือหุ้นในนามตนเอง มิได้หมายเหต่ว่าถือแทนบุคคล นิติบุคคล หรือในฐานะผู้จัดการมรดก และถือหุ้นดังกล่าวเรื่อยมา จนถึงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องโอนหุ้นทั้งหมดให้ นายภาวิช ลิ้มเจริญรัตน์ น้องชายผู้ถูกร้อง กรณีมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้ถูกร้องเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ซึ่งประกอบกิจการ หนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ อยู่ในวันที่พรรคก้าวไกลยื่นบัญชีรายชื่อผู้ถูกร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อในลำดับที่ ๑ ผู้ร้องมีมติและมีคำวินิจฉัยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑๖๑/๒๕๖๖ วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๖ วินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องเป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้ สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓) ให้ส่งเรื่องไปยัง ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย

ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคสี่ ดังนี้

๑. ให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓)

๒. มีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย และในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลง ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคสอง

๓. มีคำสั่งให้ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องว่างลงนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญอ่านคำวินิจฉัยให้แก่คู่กรณีฟังตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๕ วรรคหนึ่ง (๒) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องไว้วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ หรือไม่ เห็นว่า คำร้องถูกต้องครบถ้วนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๒ ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องเป็นกรณีที่ความปรากฏต่อผู้ร้องว่า ผู้ถูกร้องเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ซึ่งประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ อยู่ในวันที่สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ผู้ร้องมีมติให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคสี่ ว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้อง มีเหตุสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓) และผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญแล้ว กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคสี่ ประกอบวรรคหนึ่ง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗ (๕) จึงสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย และให้ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

สำหรับคำขอให้ผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคสอง เห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง ผู้ถูกร้องเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) อยู่ในวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖ เป็นวันที่พรรคก้าวไกล ยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต่อผู้ร้อง รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) บัญญัติลักษณะต้องห้ามของบุคคลมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพียงว่า เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ มิต้องคำนึงถึงจำนวนหุ้นว่าเท่าใด จะสามารถครอบงำการบริหารกิจการหรือไม่ ดังนั้น หลักฐานทะเบียนผู้ถือหุ้น วัตถุประสงค์ตามหนังสือบริคณห์สนธิและแบบนำส่งงบการเงิน (แบบ ส.บข.๓) ของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน)

เป็นเหตุเพียงพอให้ผู้ร้องควรเชื่อว่า ผู้ถูกร้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงปรากฏเหตุอันควรสงสัยว่ามีกรณีตามที่ถูกร้อง ประกอบกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกร้องอาจก่อให้เกิดปัญหาข้อกฎหมายและการคัดค้านโต้แย้งเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานสำคัญของที่ประชุมรัฐสภาและที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ จึงมีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่วันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๖ จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย

ผู้ถูกร้องยื่นคำร้อง ฉบับลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ขอย้ายระยะเวลาการยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ออกไปอีก ๓๐ วัน นับแต่วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๖ และคำร้องฉบับลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๖ ขอย้ายระยะเวลายื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ครั้งที่ ๒ ออกไปอีก ๓๐ วัน นับถัดจากวันครบกำหนดขยายระยะเวลาครั้งแรกแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอ

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา สรุปได้ว่า

๑. บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) มิได้ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ ด้วยเหตุผล ดังนี้

(๑) บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ถูกยกเลิกสัญญาเข้าร่วมงานและดำเนินการสถานีวิทยุโทรทัศน์ระบบ ยู เอช เอฟ นับตั้งแต่วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๐ ปัจจุบันไม่ได้ประกอบกิจการเกี่ยวกับสื่อมวลชน

บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) เดิมชื่อบริษัท สยามอินโฟเทนเมนท์ จำกัด ทำสัญญาเข้าร่วมงานและดำเนินการสถานีวิทยุโทรทัศน์ระบบ ยู เอช เอฟ กับสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ตามสัญญาฉบับลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๓๘ และสัญญาแก้ไขเพิ่มเติมฉบับลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๓ ต่อมาวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ คณะรัฐมนตรีมีมติให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีดำเนินการยกเลิกสัญญาดังกล่าวตามเงื่อนไขที่กำหนด และวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๐ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีบอกเลิกสัญญาดังกล่าว เป็นเหตุให้บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ไม่สามารถใช้คลื่นความถี่เพื่อประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคม นับตั้งแต่นั้นจนถึงปัจจุบัน กรณีดังกล่าวยังคงเป็นข้อพิพาทในศาลปกครองสูงสุดซึ่งเป็นการเรียกร้องค่าเสียหายจากการบอกเลิกสัญญา ไม่ใช่ข้อพิพาทเกี่ยวกับการรับมอบคืนคลื่นความถี่สำหรับการดำเนินการสถานีวิทยุโทรทัศน์ บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ยังคงมีสถานะเป็นนิติบุคคลเพื่อฟ้องร้อง

ดำเนินคดีดังกล่าวเท่านั้น มิได้ประกอบกิจการสื่อมวลชน แต่อย่างไร เมื่อคดีพิพาทสิ้นสุดลง บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) จะเลิกกิจการและชำระบัญชี นอกจากนี้ เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๐ บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) เลิกจ้างลูกจ้างทั้งหมดของบริษัท เพราะฉะนั้น บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ไม่มีสถานะเป็นสื่อมวลชนนับตั้งแต่วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๐ จนถึงปัจจุบัน

(๒) ในการประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปี ๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๘ ประธานในที่ประชุมแถลงว่า “เดิมที บริษัทประกอบกิจการเป็นสื่อ เมื่อบริษัทเกิดข้อพิพาทกับสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี บริษัทก็ถูกเอาทรัพย์สินและเคลื่อนไป จึงไม่สามารถที่จะดำเนินกิจการต่อไปได้” ปรากฏตามรายงานการประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปี ๒๕๕๘ และในการประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปี ๒๕๖๖ ของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๖ นายภาณุวัฒน์ ขวัญยืน ผู้ถือหุ้น สอบถามว่า บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) มีการดำเนินกิจการเกี่ยวกับสื่อหรือทีวีหรือไม่ นายคิมห์ สิริทวีชัย ประธานกรรมการบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ในฐานะประธานในที่ประชุม ตอบว่า บริษัทยังไม่มีกิจการใด ๆ รอผลคดีความให้สิ้นสุดก่อน ถ้อยคำดังกล่าวถือเป็นการยืนยันข้อเท็จจริงว่า บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) มิได้ประกอบกิจการเกี่ยวกับสื่อมวลชนนับตั้งแต่วันที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีบอกเลิกสัญญาตั้งแต่วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๐

(๓) นับตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ จนถึงปัจจุบัน บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ไม่มีรายได้จากการประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชน การพิจารณาว่าบริษัทประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนจะพิจารณาจากวัตถุประสงค์ในหนังสือรับรองบริษัทเพียงประการเดียวมิได้ แต่ต้องพิจารณาจากรายได้ของกิจการด้วย ตามแนวคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๘ - ๑๙/๒๕๖๓ รายได้ของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ตามแบบ ส.บช.๓ รัับวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖ นำส่งงบการเงินรอบปีบัญชีสิ้นสุด ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ ระบุประเภทธุรกิจว่า “สื่อโทรทัศน์” และสินค้า/บริการว่า “ไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากรอผลคดี/มีรายได้จากผลตอบแทนการลงทุน และดอกเบี้ยรับ” ตามงบกระแสเงินสดระบุว่า บริษัทมีรายได้จากการขายตราสารทุนหรือตราสารหนี้ของกิจการอื่น และมีรายได้จากดอกเบี้ยรับ รวมทั้งตามงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จจะระบุรายได้มาจากผลตอบแทนจากเงินลงทุนและดอกเบี้ยรับ เป็นรายได้จากการประกอบกิจการอื่นซึ่งมิใช่กิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชน

(๔) สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.) มีหนังสือแจ้งตามที่อยู่ผู้ร้องมีหนังสือลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ สอบถามเกี่ยวกับการประกอบกิจการของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ยืนยันว่า บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ไม่เป็นผู้ได้รับอนุญาตหรือได้รับจัดสรรให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคม ตามพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๔๑ และไม่เป็นผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗ และพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๗

(๕) ศาลฎีกาและศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งวางหลักเกี่ยวกับกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) ว่า กิจการนั้นต้องมีรายได้จากการประกอบกิจการสื่อมวลชนหรือดำเนินกิจการสื่อมวลชน ณ วันที่มีเหตุแห่งการยื่นคำร้อง การพิจารณาเฉพาะวัตถุประสงค์ของบริษัทอย่างเดียวนั้น น่าจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามคำสั่งศาลฎีกา คดีหมายเลขแดงที่ ๓๙/๒๕๖๖ และคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๔/๒๕๕๖

๒. ผู้ถูกร้องมิได้ถือหุ้นบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ไว้เพื่อตนเอง ด้วยเหตุผล ดังนี้

(๑) เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๔๙ นายพงษ์ศักดิ์ ลิมเจริญรัตน์ บิดาของผู้ถูกร้อง ถึงแก่ความตาย ศาลแพ่งกรุงเทพใต้มีคำสั่งคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๑๘๖๐/๒๕๕๐ วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๐ แต่งตั้งผู้ถูกร้องเป็นผู้จัดการมรดก ต่อมาวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องในฐานะผู้จัดการมรดก ได้รับโอนหลักทรัพย์จากบัญชีหลักทรัพย์ที่เจ้ามรดกเปิดไว้กับบริษัทหลักทรัพย์ ฟิลลิป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) มีรายการหลักทรัพย์เป็นหุ้นของบริษัท จำนวน ๘ บริษัท รวมถึงหุ้นของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น ผู้ถูกร้องได้รับมอบหมายจากทายาทอื่นให้ถือครองหลักทรัพย์ทุกรายการ อันเป็นทรัพย์สินมรดกไว้แทน ทั้งนี้ ผู้ถูกร้องทราบจากบริษัทหลักทรัพย์ ฟิลลิป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ว่า ไม่สามารถระบุฐานะ “ผู้จัดการมรดก” ต่อท้ายชื่อ - สกุลของผู้ถือหลักทรัพย์ที่เป็นมรดกได้

(๒) บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ไม่มีความแน่นอนเกี่ยวกับความสามารถในการดำเนินงานต่อเนื่อง และผู้สอบบัญชีไม่แสดงความเห็นต่องบการเงินของบริษัทตั้งแต่ปี ๒๕๔๙

ทำให้ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพิกถอนหุ้นสามัญของบริษัทจากการเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนตั้งแต่วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เป็นเหตุให้หุ้นสามัญของบริษัทไม่สามารถซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องในฐานะผู้จัดการมรดกทำสัญญาแบ่งปันทรัพย์สินมรดกโดยโอนหุ้นบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น ให้ นายภาวิช ลิ้มเจริญรัตน์ ซึ่งเป็นบุตรของเจ้ามรดกและเป็นน้องชายของผู้ถูกร้อง สัญญาแบ่งปันทรัพย์สินมรดกดังกล่าวเป็นการแบ่งปันทรัพย์สินมรดกที่กระทำตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๗๕๐ วรรคสอง การทำสัญญาแบ่งปันทรัพย์สินมรดกดังกล่าวมีพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถพิสูจน์ความมีอยู่และความถูกต้องแท้จริงของเอกสาร แสดงเวลาที่เอกสารถูกสร้างและจัดทำขึ้น โดยไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือถูกทำให้ปนเปื้อนด้วยวิธีการใด และสามารถพิสูจน์ได้ว่ามิใช่เอกสารที่ถูกจัดทำขึ้นในภายหลัง

(๓) ผู้ถูกร้องในฐานะผู้จัดการมรดกจัดการแบ่งปันทรัพย์สินเป็นไปตามที่ทายาทตกลงกัน ทำให้มีทรัพย์สินหลายรายการยังคงเป็นชื่อของผู้ถูกร้องในฐานะผู้จัดการมรดก เนื่องจากทรัพย์สินมรดกที่เป็นหุ้นของบริษัทที่มีราคาซื้อขายต่ำไม่สามารถทำการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ได้ เช่น หุ้นของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) และหุ้นของบริษัท สหวิริยาสตีลอินดัสตรี จำกัด (มหาชน) เป็นต้น ทายาทจึงไม่เร่งรัดในการแบ่งปัน ส่วนกรณีทรัพย์สินมรดกที่มีมูลค่าสูง เช่น ทรัพย์สินมรดกซึ่งเป็นที่ดินในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีการจดทะเบียนโอนจากผู้ถูกร้องในฐานะผู้จัดการมรดกมาเป็นของผู้ถูกร้องหรือโอนให้ นางลิลา ลิ้มเจริญรัตน์ ภริยาของเจ้ามรดก เป็นต้น ดังนั้น เมื่อทายาทยังไม่มีความเดือดร้อนด้านการเงินจึงไม่เร่งรัดในการแบ่งมรดก และการจัดการทรัพย์สินมรดกดังกล่าวใช้ระยะเวลากว่าสิบปี ซึ่งเป็นไปตามปกติวิสัยของครอบครัวผู้ถูกร้อง

(๔) วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องโอนหุ้นบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ให้แก่ นายภาวิช ลิ้มเจริญรัตน์ น้องชายของผู้ถูกร้อง โดยจดทะเบียนที่บริษัท ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด การถือหุ้นของผู้ถูกร้องเป็นการครอบครองหุ้นแทน นายภาวิช ลิ้มเจริญรัตน์ เจ้าของที่แท้จริงตั้งแต่วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ การจดทะเบียนโอนหุ้นเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ เป็นไปเพราะมีบุคคลนำประเด็นการถือหุ้นไปวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง จึงดำเนินการทางทะเบียนให้เสร็จสิ้น ผู้ถูกร้องมิได้ครอบครองหุ้นดังกล่าวเพื่อตนเอง

๓. ผู้ถูกร้องไม่มีอำนาจครอบงำกิจการของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ด้วยเหตุผล ดังนี้ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๔๗ บัญญัติให้การกระทำที่ตนหรือบุคคลอื่นเป็นผู้ถือหลักทรัพย์ในกิจการรวมกันถึงร้อยละยี่สิบห้าขึ้นไปของจำนวนสิทธิออกเสียงทั้งหมดของกิจการนั้น ให้ถือว่าเป็นการเข้าถือหลักทรัพย์เพื่อครอบงำกิจการ เว้นแต่การเป็นผู้ถือหลักทรัพย์นั้นเป็นผลจากการได้มาโดยทางมรดก ประกอบกับตามคำสั่งศาลฎีกา คดีหมายเลขแดงที่ ๓๓๒ สสข ๒๔/๒๕๖๖ การที่ผู้ถือหุ้นในบริษัท จำนวน ๒๐๐ หุ้น ถือว่าเป็นสัดส่วนน้อยมาก ผู้ถือหุ้นย่อมไม่มีอำนาจสั่งการให้บริษัทดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ถือหุ้นหรือพรรคการเมืองของผู้ถือหุ้นหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครและพรรคการเมืองอื่น เพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งของผู้ถือหุ้นหรือพรรคการเมืองของผู้ถือหุ้นได้ เนื่องจากผู้ถือหุ้นมิใช่เจ้าของหรือมีจำนวนหุ้นมากพอที่จะสามารถกระทำเช่นนั้น การตีความบทบัญญัติของกฎหมายลายลักษณ์อักษรให้ผู้ถือหุ้นเพียง ๒๐๐ หุ้น มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ย่อมไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ด้วยเหตุนี้ เมื่อผู้ถูกร้องถือหุ้นบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น ปรากฏตามสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น ณ วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๖ โดยหุ้นสามัญของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) มีจำนวน ๑,๒๐๖,๖๙๗,๔๐๐ หุ้น คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๐.๐๐๓๔๘ ของจำนวนหุ้นสามัญทั้งหมดของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ถือว่าเป็นสัดส่วนน้อยมาก ผู้ถูกร้องย่อมไม่บุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓)

เพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณา อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๗ วรรคสาม ศาลรัฐธรรมนูญให้ผู้เกี่ยวข้องจัดส่งข้อมูลและเอกสารหรือหลักฐาน สรุปได้ดังนี้

๑. อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้าส่งสำเนาเอกสารเกี่ยวกับบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ได้แก่ เอกสารการตรวจสอบรายการในหนังสือรับรองและวัตถุประสงค์ เอกสารเกี่ยวกับคำขอจดทะเบียนในการแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนจำกัด และที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงรายละเอียดของบริษัท แบบ ส.บช.๓ รายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต งบแสดงฐานะการเงิน งบกระแสเงินสด งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น หมายเหตุประกอบงบการเงิน รายงานการประชุมสามัญผู้ถือหุ้น สำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นที่เกี่ยวกับผู้ถูกร้อง ตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ ถึงปัจจุบัน และรายงานประจำปี ๒๕๖๐

๒. อธิบดีกรมสรรพากรส่งสำเนาเอกสารเกี่ยวกับบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ได้แก่ แบบแสดงรายการภาษีเงินได้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล (ภ.ง.ด.๕๐) แบบแสดงรายการภาษีเงินได้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล (ภ.ง.ด.๕๑) แบบยื่นรายการภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย (ภ.ง.ด.๑ก ภ.ง.ด.๑ ภ.ง.ด.๓ และ ภ.ง.ด.๕๓) และแบบเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภ.พ.๓๐ ภ.พ.๓๖ ภ.พ.๐๑ และ ภ.พ.๐๙) ตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ ถึงปัจจุบัน

๓. บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ส่งสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้อง ปี ๒๕๖๐ ถึงปี ๒๕๖๖ สำเนารายงานประจำปี ตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ ถึงปี ๒๕๖๕ หนังสือรับรองบริษัท ที่ออกโดยกรมพัฒนาธุรกิจการค้า สัญญาเข้าร่วมงานและดำเนินการสถานีวิทยุโทรทัศน์ระบบ ยู เอช เอฟ หนังสือสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๐ ที่แจ้งบอกเลิกสัญญา รายงานการประชุมคณะกรรมการบริษัท ฉบับวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๐ และฉบับวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๐ คำชี้ขาดอนุญาโตตุลาการ คำพิพากษาศาลปกครองกลาง ภ.ง.ด.๕๐ แบบ ส.บช.๓ ปี ๒๕๖๐ ถึงปี ๒๕๖๕ และส่งสำเนาเอกสารเกี่ยวกับบริษัท อาร์ตแวย์ มีเดีย จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทในเครือของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ได้แก่ หนังสือรับรองบริษัทที่ออกโดยกรมพัฒนาธุรกิจการค้า รายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและงบการเงินของบริษัท ภ.ง.ด.๕๐ และแบบ ส.บช.๓ ตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ ถึงปี ๒๕๖๕ รวมทั้งส่งรายงานประจำปีของบริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) ปี ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นบริษัทผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน)

๔. สำนักงานประกันสังคมส่งข้อมูลสถานประกอบการของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) (ชื่อเดิมบริษัท สยาม อินโฟเทคเนมท์ จำกัด) พบข้อมูลสถานประกอบการประเภท สถานีโทรทัศน์ การสร้างภาพยนตร์ ไม่มีพนักงาน สถานะหยุดกิจการชั่วคราวตั้งแต่วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๐ ถึงปัจจุบัน โดยปรากฏเอกสารระบุว่าวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๐ บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ยื่นแบบแจ้งการเปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริงนายจ้างต่อสำนักงานประกันสังคม เพื่อแจ้งว่าบริษัทหยุดกิจการชั่วคราว เนื่องจากไม่มีพนักงาน

๕. ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดแห่งชาติแจ้งผลการตรวจสอบข้อมูลว่า ไม่พบข้อมูลการจดทะเบียนนิติบุคคล ในนามบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) และบริษัท สยามอินโฟเทคเนมท์ จำกัด

๖. เลขาธิการคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) แจ้งว่า ไม่ปรากฏข้อมูลการขออนุญาตและการอนุญาตให้ประกอบกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) และบริษัท สยามอินโฟเทคเนเมนต์ จำกัด จาก กสทช. โดยบุคคลที่ใช้งานคลื่นความถี่ที่ได้รับจัดสรร หรือใช้คลื่นความถี่โดยชอบด้วยกฎหมาย อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ มีผลใช้บังคับ หากปฏิบัติตามมาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๓ ซึ่งเป็นเงื่อนไขในบทเฉพาะกาลของกฎหมายดังกล่าว ให้ถือว่าได้รับอนุญาตจาก กสทช. สำหรับผู้ได้รับอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญาจากหน่วยงานของรัฐเพื่อประกอบกิจการกระจายเสียง หรือกิจการโทรทัศน์อยู่ในวันที่พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มีผลใช้บังคับ ให้ผู้นั้นมีสิทธิประกอบกิจการต่อไปจนกว่าการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญานั้นจะสิ้นสุด ปัจจุบันบุคคลใดที่ได้รับจัดสรรคลื่นความถี่หรือใช้คลื่นความถี่เพื่อการประกอบกิจการ กระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ทั้งหมด มีการดำเนินการเข้าสู่ระบบการอนุญาตของ กสทช. แล้ว

๗. อธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรมแจ้งผลการตรวจสอบข้อมูลว่า บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) และบริษัท สยามอินโฟเทคเนเมนต์ จำกัด ไม่เป็นผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการภาพยนตร์ วิทยุทัศน์ และสื่อโฆษณา ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิทยุทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑

๘. บริษัทหลักทรัพย์ ฟิลลิป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ส่งรายงานการโอนและรับโอน หลักทรัพย์บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น ในบัญชีของผู้ถูกร้อง ปรากฏข้อมูล ดังนี้

(๑) วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องรับโอนหลักทรัพย์ดังกล่าวจาก นายพงษ์ศักดิ์ ลิมเจริญรัตน์ เป็นการโอนระหว่างบัญชีที่เปิดไว้กับบริษัทหลักทรัพย์ ฟิลลิป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) และแจ้งข้อมูลว่า กรณีของผู้ถูกร้องอ้างอิงจากใบคำขอเปลี่ยนแปลงข้อมูลที่มีการลงนามโดยเจ้าหน้าที่ ฝ่ายควบคุมสินเชื่อ ระบุวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๐ ลงนามโดยผู้จัดการมรดก ตามรายงานการโอนหลักทรัพย์ เป็นการโอนในฐานะผู้จัดการมรดก ส่วนการระบุสถานะผู้จัดการมรดกในชื่อหลักทรัพย์ไม่สามารถ กระทำได้เพราะระบบของศูนย์รับฝากหลักทรัพย์แยกชื่อหลักทรัพย์และผู้ถือหลักทรัพย์ออกจากกัน และระบุชื่อของเจ้าของหลักทรัพย์ได้เท่านั้น ตามที่ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์เป็นนายทะเบียนหลักทรัพย์ ซึ่งจัดทำทะเบียนผู้ถือหลักทรัพย์ตามสิทธิของผู้ถือหลักทรัพย์

(๒) วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องโอนหลักทรัพย์ดังกล่าวจากบัญชีที่เปิดไว้กับ บริษัทหลักทรัพย์ ฟิลลิป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ไปยังบริษัท ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด ปรากฏสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้อง คือ ใบคำขอโอนหลักทรัพย์ระบุชื่อบัญชีผู้ถูกร้อง เพื่อโอนหลักทรัพย์บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) และบริษัท สหวิริยาสตีลอินดัสตรี จำกัด (มหาชน) ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ใบคำขอเปลี่ยนแปลงข้อมูลระบุชื่อ นายพงษ์ศักดิ์ ลิ้มเจริญรัตน์ คำพิพากษาศาลแพ่งกรุงเทพใต้ที่ตั้งผู้ถูกร้องเป็นผู้จัดการมรดก ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๐ ซึ่งมีคำรับรอง สำเนาเอกสารลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๖ และใบมรณบัตรของ นายพงษ์ศักดิ์ ลิ้มเจริญรัตน์

๙. บริษัท ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด ส่งข้อมูลการถือหลักทรัพย์ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องมีชื่อเป็นผู้ถือหลักทรัพย์บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น ตั้งแต่วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันปิดสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้น จนถึงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๖ ซึ่งเป็นวันประชุมผู้ถือหุ้น และวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องโอนหลักทรัพย์บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น ให้ นายภาชิน ลิ้มเจริญรัตน์

๑๐. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติส่งหลักฐานการยื่นบัญชีทรัพย์สิน และหนี้สินของผู้ถูกร้อง ดังนี้

(๑) สำเนาบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีเข้ารับตำแหน่ง ปี ๒๕๖๒ ปรากฏแบบคำขอ ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเพิ่มเติม ฉบับลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๒ รายการทรัพย์สิน ประเภท ๓ เงินลงทุน ลำดับที่ ๒ ชื่อหลักทรัพย์ บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น มูลค่ารวมตามตราสาร ๔๔,๑๐๐ บาท ระบุหมายเหตุว่า การถือครองหุ้นดังกล่าวเป็นการถือครอง แทนทายาทในฐานะผู้จัดการมรดกของบิดา

(๒) สำเนาบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีพ้นจากตำแหน่ง ปี ๒๕๖๖ ปรากฏบัญชีทรัพย์สิน และหนี้สิน ฉบับลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖ รายการเงินลงทุน ลำดับที่ ๖๓ บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น มูลค่า ณ วันที่มีหน้าที่แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๔๔,๑๐๐ บาท ระบุหมายเหตุว่า ผู้ถูกร้องในฐานะผู้จัดการมรดกตามคำสั่งศาลได้รับมอบหมายจากทายาทให้รับโอน หลักทรัพย์หุ้นนี้อันเป็นกองมรดกถือครองไว้แทนทายาทอื่น

(๓) สำเนาบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีเข้ารับตำแหน่ง ปี ๒๕๖๖ ฉบับลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ไม่ปรากฏเอกสารที่ระบุว่า ผู้ถูกร้องเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน)

๑๑. ผู้ร้องส่งเอกสารหลักฐานการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของผู้ถูกร้อง ปี ๒๕๖๒

๑๒. ผู้ถูกร้องส่งต้นฉบับหนังสือสัญญาโอนหุ้นบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ระหว่างผู้ถูกร้องกับ นายภาวิช ลิ้มเจริญรัตน์ ฉบับลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๑ ซึ่งปิดอากรแสตมป์ประทับตราวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ มีพยานลงลายมือชื่อ จำนวน ๒ คน

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณา ให้นำความเห็นของพยานผู้เชี่ยวชาญในคดีเรื่องพิพาทที่ ๑๒/๒๕๖๒ และเรื่องพิพาทที่ ๑๓/๒๕๖๒ คำวินิจฉัยที่ ๑๘ - ๑๙/๒๕๖๓ และเรื่องพิพาทที่ ๑๗/๒๕๖๒ คำวินิจฉัยที่ ๒๐/๒๕๖๓ มาใช้ประกอบการพิจารณาวินิจฉัยคดีนี้

เพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณา อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๗ วรรคสาม ศาลรัฐธรรมนูญกำหนดให้มีการไต่สวนพยานบุคคล รวม ๓ ปาก โดยให้จัดทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้าตามประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญกำหนดพร้อมเบิกความเพิ่มเติม สรุปได้ดังนี้

๑. นายแสวง บุญมี เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งเบิกความว่า บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) เป็นสื่อมวลชน เนื่องจากบริษัทจดทะเบียนในแบบ ส.บช.๓ ระบุในช่องประเภทธุรกิจว่าเป็นสื่อโทรทัศน์ การพิจารณาว่ากิจการใดถือเป็น “สื่อมวลชน” มีสองลักษณะ คือ ลักษณะที่หนึ่ง กิจการนั้นจดทะเบียนจัดตั้งไว้ต่อทางราชการระบุธุรกิจหลักว่า ดำเนินกิจการหรือมีสินค้าหรือบริการที่มีลักษณะเป็นสื่อมวลชน และดำเนินกิจการในลักษณะของสื่อมวลชนตามที่ได้จดทะเบียนไว้เป็นที่ประจักษ์ต่อสาธารณะหรือไม่ และลักษณะที่สอง กิจการนั้นจดทะเบียนจัดตั้งไว้ว่า ดำเนินกิจการหรือมีสินค้าหรือบริการที่มีลักษณะเป็นสื่อมวลชน แม้ปัจจุบันไม่ได้ดำเนินกิจการดังกล่าวแล้ว แต่หากเคยดำเนินกิจการนั้นหรือเคยมีรายได้จากการประกอบกิจการนั้น ย่อมถือว่ากิจการนั้นเป็นสื่อมวลชน เนื่องจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) มิได้ระบุว่า การเป็นสื่อมวลชนจะต้องเป็นสื่อมวลชนที่ยังประกอบกิจการอยู่หรือไม่ หรือจะมีความสามารถหรือได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการสื่อมวลชนได้หรือไม่ นอกจากนี้

ความเป็นนิติบุคคลย่อมสิ้นสภาพลงเมื่อมีการเลิกกิจการหรือโดยเหตุทางกฎหมายประการอื่น ใดที่ที่ยังไม่มีการเลิกกิจการหรือมีเหตุตามกฎหมาย ย่อมถือว่านิติบุคคลนั้นยังคงเป็นสื่อมวลชน โดยพิจารณาจากเอกสารหลักฐานที่จดทะเบียนและรับรองจากทางราชการเป็นสำคัญ เนื่องจาก เป็นเอกสารมหาชน ข้อเท็จจริงดังกล่าวผู้ร้องพิจารณาได้เองโดยไม่จำเป็นต้องเรียกให้ผู้ถูกร้องชี้แจง แสดงพยานหลักฐานหรือเหตุผลโต้แย้ง

นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ในนามตนเอง ตามที่ประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๙๙ ประกอบมาตรา ๑๖๐๐ กำหนดให้เมื่อบุคคลใดตาย ทรัพย์สินทุกชนิดรวมถึงหุ้นในบริษัทมหาชนของบุคคลนั้นเป็นมรดกที่ตกทอดแก่ทายาทโดยทันที สำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น (บมจ.๐๐๖) ปรากฏชื่อผู้ถูกร้องเป็นผู้ถือหุ้นตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ ถึงปี ๒๕๖๖ ในชื่อของตนเอง ไม่ปรากฏหลักฐานว่าเป็นการถือแทนบุคคลอื่น หรือถือในนามผู้จัดการมรดก สำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นเป็นเอกสารมหาชนที่สร้างขึ้นหรือรับรองโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ ถือว่าเป็นเอกสาร ที่แท้จริงและถูกต้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๒๗ และพระราชบัญญัติ บริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๖๒ วรรคสาม ผู้ถูกร้องรับโอนหุ้นดังกล่าวมาเป็นบัญชี ของผู้ถูกร้องที่เปิดไว้กับบริษัทหลักทรัพย์ ฟิลลิป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๐ หากผู้ถูกร้องถือครองหุ้นดังกล่าวไว้ในฐานะของผู้จัดการมรดกก็ปรากฏข้อสงสัยว่า ผู้ถูกร้องมิได้เร่งรัดดำเนินการแบ่งปันหุ้นดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่เริ่มทำหน้าที่ ผู้จัดการมรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๗๓๒ หนังสือสัญญาโอนหุ้น ให้แก่นายภาชิน ลิมเจริญรัตน์ ลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๑ มีการปิดอากรแสตมป์ประทับตราวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ โดยมิได้ดำเนินการโอนทางทะเบียนจนกระทั่งผู้ถูกร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและมีการร้องเรียนต่อผู้ร้องในปี ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องจึงดำเนินการโอนหุ้น ทางทะเบียนดังกล่าวให้ นายภาชิน ลิมเจริญรัตน์ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ การกระทำดังกล่าว แสดงว่าผู้ถูกร้องจงใจถือหุ้นของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ไว้เพื่อตนเองตลอดมาจนกระทั่งมีเรื่องร้องเรียน

สำหรับสัดส่วนการถือครองหุ้นของผู้ถูกร้องและความสามารถที่อาจครอบงำกิจการของ กิจการสื่อมวลชนไม่ใช่สาระสำคัญในการพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง (๓) หรือไม่

๒. ผู้ถูกร้องเบิกความว่า เมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกร้องได้รับโอนหุ้นของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ปรากฏเป็นข่าวต่อสาธารณชนแล้วว่า สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรียกเลิกสัญญาเกี่ยวกับการประกอบกิจการสถานีโทรทัศน์ของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ทำให้บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ยุติการประกอบกิจการและเลิกจ้างพนักงาน ต่อมามีการโอนการประกอบกิจการดังกล่าวให้องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (Thai PBS) แล้วบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ยื่นฟ้องสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีต่อศาลปกครองเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับค่าเสียหายในกรณีดังกล่าว และคดียังไม่ถึงที่สุด ประกอบกับผู้ถูกร้องเคยเป็นหัวหน้าพรรคก้าวไกลมีหน้าที่พิจารณาคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งกรณีกิจการสื่อมวลชนจะพิจารณาจากวัตถุประสงค์ในหนังสือรับรองบริษัทหรือแบบ ส.บ.ช.๓ เพียงประการเดียวมิได้ แต่ต้องพิจารณาจากรายได้ของกิจการที่ระบุใน ภ.ง.ด.๕๐ ซึ่งผู้ถูกร้องตรวจสอบการดำเนินกิจการของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) มาโดยตลอด ปรากฏว่าบริษัทดำเนินกิจการประเภทบริษัทโฮลดิ้งมีรายได้จากดอกเบี้ยเท่านั้น และไม่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการเกี่ยวกับวิทยุโทรทัศน์ จึงเชื่อว่าบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ไม่ใช่กิจการสื่อมวลชนอันต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓)

การที่ผู้ถูกร้องไม่ได้ดำเนินการแบ่งปันมรดก รวมถึงหุ้นดังกล่าวให้เสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่เริ่มทำหน้าที่ผู้จัดการมรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๗๓๒ เนื่องจากครอบครัวของผู้ถูกร้องตกลงกันและมีได้ตั้งใจเร่งรัดให้รับแบ่งปันทรัพย์มรดก ให้ผู้ถูกร้องจัดการโอนมรดกแต่ละรายการตามเวลาและความเหมาะสมเพื่อให้เป็นประโยชน์สูงสุด อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ผู้ถูกร้องรับโอนหุ้นบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ในวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องแจ้งบริษัทหลักทรัพย์ ฟิลลิป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) แล้วว่าเป็นการรับโอนมาถือไว้ในฐานะผู้จัดการมรดก ผู้ถูกร้องแสดงเจตนาขอให้บริษัทระบุดฐานะผู้จัดการมรดกในการถือหุ้นดังกล่าวลงในรายการการถือครองหุ้นด้วย แต่ตามหลักเกณฑ์ของบริษัทหลักทรัพย์ ฟิลลิป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ไม่สามารถดำเนินการดังกล่าวได้ รวมทั้งผู้ถูกร้องทำธุรกรรมกับบริษัทหลักทรัพย์ ฟิลลิป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) โดยแนบเอกสารที่เกี่ยวข้องประกอบเหมือนกันทุกครั้ง คือ มรณบัตรของบิดาและคำสั่งศาลแพ่งกรุงเทพใต้ที่ตั้งผู้ถูกร้องเป็นผู้จัดการมรดก หุ้นของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) เป็นหุ้นที่ไม่สามารถโอนผ่าน

ตลาดหลักทรัพย์เนื่องจากเป็นหุ้นที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ซื้อขายแล้ว ผู้ถูกร้องจึงไม่ได้โอนหุ้นดังกล่าวให้ทายาทอื่นหรือจัดการอย่างหนึ่งอย่างใด เมื่อผู้ถูกร้องจะดำเนินกิจกรรมทางการเมืองจึงทำสัญญาด้วยวาจาเพื่อโอนหุ้นให้ นายภาชิน ลิมเจริญรัตน์ ในวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๑ และทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรในวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ ตามคำแนะนำของทนายความ ต่อมาในปี ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ของบริษัทหลักทรัพย์ ฟิลลิป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ว่าสามารถดำเนินการโอนหุ้นดังกล่าวทางทะเบียนได้ผ่านทางบริษัท ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด ประกอบกับมีบุคคลนำประเด็นการถือหุ้นดังกล่าวไปวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองในช่วงเวลาที่พรรคของผู้ถูกร้องกำลังหาเสียงเลือกตั้ง ผู้ถูกร้องจึงดำเนินการโอนหุ้นดังกล่าวทางทะเบียนให้เป็นชื่อของ นายภาชิน ลิมเจริญรัตน์ แล้วเสร็จเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ในครั้งที่เข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อปี ๒๕๖๒ และเมื่อพ้นตำแหน่งดังกล่าวเมื่อปี ๒๕๖๖ ระบุถึงหุ้นของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ว่าถือไว้ในฐานะผู้จัดการมรดก ส่วนที่ไม่ได้ยื่นหนังสือสัญญาโอนหุ้นดังกล่าว เพราะตามหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดให้กรณีทรัพย์สินที่เป็นหุ้นต้องยื่นหลักฐานที่ออกให้จากบริษัทหลักทรัพย์เท่านั้น และให้ยื่นเฉพาะทรัพย์สินตามที่มีอยู่จริงในวันที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ให้ถือวันปฏิญาณตนในที่ประชุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นวันเข้ารับตำแหน่งครั้งแรก คือ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒ แต่หนังสือสัญญาดังกล่าวทำขึ้นเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒

สำหรับสัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถูกร้องในบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น จากจำนวนหุ้นทั้งหมดของบริษัท ประมาณ ๑,๒๐๐ ล้านหุ้น คิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ ๐.๐๐๓๕ นั้น เห็นว่าการที่ผู้ใดจะครอบงำการตัดสินใจในการดำเนินกิจการของบริษัทได้จะต้องเป็นผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนหุ้นเสียงข้างมากเกินกว่ากึ่งหนึ่ง ประกอบกับผู้ถูกร้องไม่เคยเข้าร่วมประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ไม่สามารถที่จะครอบงำกิจการหรือการดำเนินการของบริษัทดังกล่าวได้ สำหรับคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๒ - ๑๔/๒๕๕๓ เป็นกรณีการถือหุ้นสัมปทานของรัฐ ซึ่งรัฐธรรมนูญกำหนดเป็นลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเนื่องจากการขัดกันแห่งประโยชน์แตกต่างจากกรณีการเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการสื่อมวลชน

๓. นายคิมท์ สิริทวิชัย ประธานกรรมการบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) เบิกความว่า บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) เคยประกอบกิจการสถานีโทรทัศน์ แต่บริษัทถูกเลิกสัญญาประกอบกิจการสถานีโทรทัศน์ตั้งแต่วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๐ ปัจจุบันมิได้ประกอบกิจการสื่อมวลชนใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ วิทยุ สิ่งพิมพ์ สื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ สื่อออนไลน์ หรือโซเชียลมีเดียใด ๆ บริษัทดำเนินการโดยกรรมการบริษัท ไม่มีพนักงานของบริษัท ส่วนงานอื่น ๆ เช่น งานบัญชีหรืองานจัดหางบการเงิน ดำเนินการโดยบุคคลภายนอก (Outsource) ที่บริษัทจัดจ้างมา รายได้ของบริษัทปี ๒๕๖๕ ที่ปรากฏใน ภ.ง.ด.๕๐ คือ ดอกเบี้ยรับประมาณ ๑๙ ล้านบาท เป็นดอกผลจากเงินสดของบริษัทประมาณ ๑,๒๐๐ ล้านบาท ที่ฝากไว้กับธนาคารหรือลงทุนในกองทุนต่าง ๆ สำหรับกรณีแบบ ส.บข.๓ ปี ๒๕๖๕ มีจำนวน ๒ ฉบับ เป็นการยื่นเอกสารฉบับหลังแก้ไขและยกเลิกเอกสารฉบับแรก เพื่อให้เกิดความชัดเจนและไม่ให้เกิดข้อถกเถียงในข้อความของเอกสารฉบับแรก กรณีเอกสารฉบับแรกระบุประเภทสินค้า/บริการว่า “สื่อโฆษณา” เป็นไปตามที่กระทรวงพาณิชย์กำหนดให้กรณีบริษัทไม่ได้ดำเนินกิจการให้ระบุดตุประสงค์ข้อใดข้อหนึ่งของบริษัท ส่วนกรณีรายงานการประชุมสามัญผู้ถือหุ้นเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๖ หน้าสุดท้าย ซึ่งมีผู้ถือหุ้นถามว่า ในขณะนี้ บริษัทยังประกอบกิจการเป็นสื่อมวลชนอยู่หรือไม่ คำตอบระบุว่ายังประกอบกิจการอยู่ตามวัตถุประสงค์ของบริษัทนั้น เป็นการบันทึกรายงานการประชุมโดยสรุปสาระสำคัญเพื่อให้ผู้ถือหุ้นเข้าใจว่า บริษัทยังไม่ได้เลิกกิจการเท่านั้น ไม่ใช่การตอบยืนยันว่า บริษัทดำเนินกิจการสื่อมวลชน นอกจากนี้ หากศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาให้บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ชนะคดีจะมีการพิจารณาอีกครั้งระหว่างผู้ถือหุ้นและกรรมการบริหารบริษัทว่า บริษัทจะดำเนินกิจการต่อไปหรือไม่ ซึ่งอาจจะประกอบกิจการสื่อมวลชนหรือจะประกอบกิจการอื่น ๆ ตามวัตถุประสงค์ของบริษัทข้อใดข้อหนึ่งจาก ๔๕ ข้อ ก็ได้ เป็นเรื่องในอนาคตที่ยังมิได้มีการพิจารณาในขณะนี้

ผู้ร้องยื่นคำแถลงการณ์ปิดคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญ มีสาระสำคัญเพิ่มเติมจากคำร้องว่าการโอนหุ้นของผู้ถูกร้องที่กระทำโดยหนังสือสัญญาลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๑ แต่ปิดอากรแสตมป์วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ (เอกสารหมาย ถ ๑๗) เป็นเอกสารที่มีพิรุณและไม่สามารถบังคับบุคคลภายนอกและบังคับตามกฎหมาย เพราะไม่เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๒๙ และไม่เสียอากรแสตมป์ภายใน ๑๕ วัน หลังจากการตราสารเสร็จสมบูรณ์ตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๑๘ ส่วนการโอนหุ้นเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖

(เอกสารหมาย ร ๓๗) เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) ไม่ได้กำหนดจำนวนการถือหุ้นและไม่มีช้อยกเว้น และผู้ถูกร้องไม่เคยสอบถามสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับลักษณะต้องห้ามการเป็นผู้ถือหุ้น แต่อย่างใด

ผู้ถูกร้องยื่นคำแถลงการณ์ปิดคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญ มีสาระสำคัญเพิ่มเติมจากคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๒ - ๑๔/๒๕๕๓ วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) (๔) และวรรคสาม ประกอบมาตรา ๔๘ วางหลักไว้สองประการ คือ ประการที่หนึ่ง ห้ามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถือหุ้นในบริษัทที่รับสัมปทานจากรัฐและกิจการสื่อมวลชนโดยไม่รวมถึงการถือหุ้นที่มีมาก่อนวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพราะรัฐธรรมนูญมีได้บัญญัติห้ามการคงไว้ซึ่งการถือหุ้นที่มีมาก่อน ประการที่สอง การถือหุ้นต้องห้ามที่ได้มาหลังเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ได้ระบุว่าจะต้องถือหุ้นจำนวนเท่าใด และไม่ได้ระบุว่าต้องมีอำนาจบริหารงานหรือครอบงำกิจการหรือไม่ ฉะนั้น การถือหุ้นในลักษณะต้องห้ามเพียงหุ้นเดียวย่อมเป็นการถือหุ้นตามความหมายในรัฐธรรมนูญแล้ว ดังนั้น เมื่อรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๙๘ (๓) ไม่ได้บัญญัติห้ามการคงไว้ซึ่งการถือหุ้น ในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชน การที่ผู้ถูกร้องยังคงไว้ซึ่งการถือหุ้นในบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ย่อมไม่เป็นลักษณะต้องห้าม โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่าถือหุ้นจำนวนเท่าใด ทั้งนี้ ศาลรัฐธรรมนูญ ต้องพิจารณาบรรทัดฐานตามคำวินิจฉัยดังกล่าวทั้งสองประการ จะเลือกเพียงเฉพาะส่วนที่เป็นโทษ มาปรับใช้แก่คดีนี้ได้

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คำชี้แจงและเอกสารของบุคคล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งคำเบิกความในวันไต่สวนพยานและคำแถลงการณ์ปิดคดีของคู่กรณี และเอกสารประกอบแล้ว เห็นว่า คดีมีข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ จึงยุติการไต่สวน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง กำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ... (๓) เป็นเจ้าของ

หรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ” และมาตรา ๑๐๑ บัญญัติว่า “สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ ... (๖) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘” บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ มีความมุ่งหมายเพื่อกำหนดลักษณะต้องห้ามของบุคคลในการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้ เนื่องจากบุคคลที่จะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติในฐานะที่เป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ต้องได้รับการกลั่นกรองคุณสมบัติเบื้องต้นเพื่อเป็นหลักประกันว่าบุคคลนั้น ๆ จะปฏิบัติหน้าที่อย่างซื่อสัตย์สุจริต มีความประพฤติ และคุณสมบัติเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของสาธารณชน โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) บัญญัติให้บุคคลผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และมาตรา ๑๐๑ (๖) บัญญัติให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘ ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร บทบัญญัติดังกล่าวมีความมุ่งหมายมิให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ เพื่อป้องกันมิให้อำนาจความได้เปรียบจากการเป็นเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์หรือเป็นโทษแก่บุคคลใดเพื่อประโยชน์ในทางการเมือง ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญดังกล่าว การจะพิจารณาว่ากิจการใดเป็นกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) จึงต้องพิจารณาว่ากิจการนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ และยังคงประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนโดยมีรายได้จากกิจการดังกล่าวในวันที่มีการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่หรือไม่

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖ มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ เพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป และวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๖ ผู้ร้องประกาศกำหนดให้วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๖ เป็นวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป และกำหนดให้วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖ ถึงวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๖ เป็นวันรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคก้าวไกลยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต่อผู้ร้องในวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖ มีรายชื่อของผู้ถูกร้องอยู่ในลำดับที่ ๑ ต่อมาหลังการเลือกตั้ง ผู้ร้องประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

แบบบัญชีรายชื่อ ปรากฏชื่อผู้ถูกร้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรคก้าวไกล อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่าผู้ถูกร้องมีชื่อเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ตามสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น ณ วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๖ ลำดับที่ ๗๐๖๑ จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น (เอกสารหมายเลข ร ๘/๓ ถ ๓๙/๑ ศ ๑๓/๓ และ ศ ๓๘/๒๐) ผู้ถูกร้องถือหุ้นดังกล่าวเรื่อยมากระทั่งวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องโอนหุ้นดังกล่าวทางทะเบียนให้ นายภาชิน ลิมเจริญรัตน์ (เอกสารหมายเลข ร ๓๗ ถ ๒๐ และ ศ ๙๕) โดยตามแบบ ส.บข.๓ ของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ที่ยื่นต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖ นำส่งงบการเงินรอบปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ ระบุประเภทธุรกิจว่า “สื่อโทรทัศน์” (เอกสารหมายเลข ร ๙ ร ๒๓ ถ ๒๑/๑ ศ ๖/๑ และ ศ ๖๒) ดังนั้น มีมูลกรณีศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้อง สิ้นสุดลงด้วยเหตุเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓) หรือไม่

ข้อพิจารณาเบื้องต้นตามข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องที่ว่า ผู้ถูกร้องไม่มีอำนาจครอบงำกิจการของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) เนื่องจากพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๔๗ บัญญัติให้การกระทำที่ตนหรือบุคคลอื่นเป็นผู้ถือหลักทรัพย์ในกิจการรวมกันถึงร้อยละ ยี่สิบห้าขึ้นไปของจำนวนสิทธิออกเสียงทั้งหมดของกิจการนั้น ให้ถือว่าเป็นการเข้าถือหลักทรัพย์ เพื่อครอบงำกิจการ เว้นแต่การเป็นผู้ถือหลักทรัพย์นั้นเป็นผลจากการได้มาโดยทางมรดก เมื่อผู้ถูกร้องถือหุ้นบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น ปรากฏตามสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น ณ วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๖ หุ้นสามัญของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) มีจำนวน ๑,๒๐๖,๖๙๗,๔๐๐ หุ้น (เอกสารหมายเลข ถ ๓๙) คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๐.๐๐๓๔๘ ของจำนวนหุ้นสามัญ ทั้งหมดของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ถือว่าเป็นสัดส่วนที่น้อยมาก ผู้ถูกร้องย่อมไม่ใช่มูลบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓)

เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ เป็นบทบัญญัติที่มีพัฒนาการมาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง โดยคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๒ - ๑๔/๒๕๕๓ และคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๗/๒๕๖๒ วางหลักไว้ว่า รัฐธรรมนูญห้ามการเข้าถือหุ้นในบริษัทที่ต้องห้าม โดยไม่ได้ระบุว่าจะต้องถือหุ้นจำนวนเท่าใด และไม่ได้ระบุว่าต้องมีอำนาจบริหารงานหรือครอบงำกิจการหรือไม่

ฉะนั้น การถือหุ้นเพียงหุ้นเดียวย่อมเป็นการถือหุ้นตามความหมายในรัฐธรรมนูญแล้ว แม้ผู้ถือหุ้นจะไม่มีอำนาจบริหารหรือครอบงำกิจการก็ตาม การที่รัฐธรรมนูญบัญญัติห้ามการถือหุ้นไว้ชัดเจน เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง รวมทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามีช่องทางที่จะใช้หรือถูกใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบในทางใดทางหนึ่ง เพราะฉะนั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) จึงห้ามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชน โดยไม่ระบุว่าจะต้องถือหุ้นจำนวนเท่าใด และไม่ได้ระบุว่าจะต้องมีอำนาจบริหารงานหรือครอบงำกิจการหรือไม่ ฉะนั้น การถือหุ้นเพียงหุ้นเดียวย่อมเป็นการถือหุ้นตามความหมายในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓)

เมื่อพิจารณาเบื้องต้นแล้ว มีข้อที่ต้องพิจารณาต่อไปว่า วันสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ถูกร้องเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) หรือไม่

ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า บัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น ณ วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๖ ปรากฏชื่อผู้ถูกร้องเป็นผู้ถือหุ้นในลำดับที่ ๗๐๖๑ จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น ถือหุ้นในนามตนเอง มิได้หมายความว่าถือแทนบุคคลนิติบุคคล หรือในฐานะผู้จัดการมรดก (เอกสารหมาย ร ๒๗/๓) และถือหุ้นดังกล่าวเรื่อยมากระทั่งเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องโอนหุ้นทั้งหมดทางทะเบียนให้ นายภาชิน ลឹมเจริญรัตน์ (เอกสารหมาย ร ๓๗)

ผู้ถูกร้องโต้แย้งว่า ผู้ถูกร้องมิได้ถือหุ้นบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ไว้เพื่อตนเอง โดยในวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องในฐานะผู้จัดการมรดกได้รับโอนหลักทรัพย์จากบัญชีหลักทรัพย์ที่บิดาของผู้ถูกร้องเคยเปิดไว้กับบริษัทหลักทรัพย์ ฟิลลิป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) รวมถึงหุ้นของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น ผู้ถูกร้องได้รับมอบหมายจากทายาทให้ถือครองหลักทรัพย์ทุกรายการอันเป็นทรัพย์สินมรดกไว้แทนทายาทอื่น และได้รับทราบจากบริษัทหลักทรัพย์ ฟิลลิป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ว่า ไม่สามารถระบุฐานะ “ผู้จัดการมรดก” ต่อท้ายชื่อ - สกุลของผู้ถือหลักทรัพย์ที่เป็นมรดกได้ (เอกสารหมาย ถ ๑๕) ปรากฏตามสำเนาหนังสือรับรองของบริษัทหลักทรัพย์ ฟิลลิป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องในฐานะผู้จัดการมรดกทำสัญญาแบ่งปันทรัพย์สินมรดก โอนหุ้นบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น ให้ นายภาชิน ลឹมเจริญรัตน์ ปรากฏตามสำเนาหนังสือสัญญาโอนหุ้นบริษัท ไอทีวี

จำกัด (มหาชน) (เอกสารหมาย ถ ๑๗) ดังนั้น กรณีที่ปรากฏชื่อผู้ถูกร้องเป็นผู้ครอบครองหุ้นดังกล่าวจนถึงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ซึ่งเป็นวันเปลี่ยนแปลงทางทะเบียน เป็นเพียงการครอบครองแทนนายภาชิน ลឹมเจริญรัตน์ ซึ่งเป็นเจ้าของที่แท้จริงในหุ้นดังกล่าวตั้งแต่วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ และการที่ผู้ถูกร้องโอนหุ้นเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ เนื่องจากมีบุคคลนำประเด็นการถือหุ้นดังกล่าวไปวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง

เห็นว่า สำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น ณ วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๖ ปรากฏชื่อผู้ถูกร้องเป็นผู้ถือหุ้นในลำดับที่ ๗๐๖๑ จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น (เอกสารหมาย ศ ๑๓/๓) รายงานการโอนและรับโอนหลักทรัพย์ของบริษัทหลักทรัพย์ ฟิลลิป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ปรากฏข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกร้องและหลักทรัพย์บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น ว่าวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องรับโอนหลักทรัพย์ดังกล่าวจาก นายพงษ์ศักดิ์ ลឹมเจริญรัตน์ ซึ่งบริษัทหลักทรัพย์ ฟิลลิป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) โอนหลักทรัพย์ตามคำสั่งศาลแพ่งกรุงเทพใต้ที่ตั้งผู้ถูกร้องเป็นผู้จัดการมรดกของ นายพงษ์ศักดิ์ ลឹมเจริญรัตน์ การโอนหลักทรัพย์ในวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๐ ตามรายงานการโอนหลักทรัพย์เป็นการโอนในฐานะผู้จัดการมรดก เมื่อผู้ถูกร้องมีฐานะเป็นทายาทอีกฐานะหนึ่งซึ่งมีสิทธิในกองมรดกอันได้แก่ ทรัพย์สินทุกชนิดของผู้ตายซึ่งรวมถึงหุ้นของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๙๙ และมาตรา ๑๖๐๐ มีผลให้ผู้ถูกร้องเป็นทั้งผู้จัดการมรดกและฐานะทายาทที่มีสิทธิในหุ้นดังกล่าว ผู้ถูกร้องจึงเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) นับตั้งแต่วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๐

นอกจากนี้ หนังสือสัญญาโอนหุ้นบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ระหว่างผู้ถูกร้องกับนายภาชิน ลឹมเจริญรัตน์ ฉบับลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๑ นั้น (เอกสารหมาย ถ ๑๗ และ ศ ๑๓๘) ผู้ถูกร้องเบิกความว่า เมื่อผู้ถูกร้องจะดำเนินกิจกรรมทางการเมืองจึงทำสัญญาด้วยวาจาเพื่อโอนหุ้นให้นายภาชิน ลឹมเจริญรัตน์ น้องชายของผู้ถูกร้อง ในวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๑ และทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรในวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ ซึ่งไม่สอดคล้องกับที่ผู้ถูกร้องเบิกความว่า ผู้ถูกร้องเชื่อว่าบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ยุติการประกอบกิจการ และไม่ใช้กิจการเสื่อมวลชนอันต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) เนื่องจากตามความเข้าใจของผู้ถูกร้องแล้วย่อมไม่มีความจำเป็นต้องโอนหุ้นดังกล่าวก่อนที่จะดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเพิ่มเติม

ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ในคราวที่ผู้ถูกร้องเข้ารับตำแหน่งปี ๒๕๖๒ ฉบับลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องไม่ระบุถึงการโอนหุ้นตามหนังสือสัญญาดังกล่าวที่เป็นเอกสารสำคัญ นอกจากนี้ การที่ผู้ถูกร้องเบิกความว่าหุ้นของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) เป็นหุ้นที่ไม่สามารถโอนกันได้ผ่านตลาดหลักทรัพย์ เนื่องจากเป็นหุ้นที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ซื้อขายแล้ว ผู้ถูกร้องจึงไม่ได้โอนหุ้นดังกล่าวให้ทายาทอื่นหรือจัดการอย่างหนึ่งอย่างใด ต่อมาในปี ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ของบริษัทหลักทรัพย์ว่า สามารถดำเนินการโอนหุ้นดังกล่าวทางทะเบียนได้ผ่านทางบริษัท ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด แสดงให้เห็นว่าการที่ผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการโอนหุ้นทางทะเบียนให้เสร็จสิ้นตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ เป็นการดำเนินการที่คลาดเคลื่อนและไม่ได้ตรวจสอบหลักเกณฑ์การโอนหลักทรัพย์ให้ถูกต้องครบถ้วนและเป็นความเข้าใจของผู้ถูกร้องเอง ทั้งที่การดำเนินการของผู้ถูกร้องเพื่อโอนหุ้นเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ สามารถกระทำให้แล้วเสร็จได้ภายในวันเดียว ปรากฏตามใบคำขอโอนหลักทรัพย์ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ที่ผู้ถูกร้องยื่นต่อบริษัทหลักทรัพย์ ฟิลลิป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) (เอกสารหมายเลข ศ ๙๒/๒) และรายงานการถือหลักทรัพย์ที่ฝากไว้ในบัญชีบริษัทผู้ออกหลักทรัพย์ของบริษัท ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด ที่ระบุนวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ เป็นวันที่ผู้ถูกร้องขาดจากการเป็นผู้ถือหลักทรัพย์บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากข้อพิรุธหลายประการยังฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกร้องทำสัญญาโอนหุ้นดังกล่าวจริง ข้อโต้แย้งดังกล่าวของผู้ถูกร้องฟังไม่ขึ้น ผู้ถูกร้องจึงเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) อยู่ในวันที่พรรคก้าวไกลยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต่อผู้ร้อง

เมื่อวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องถือหุ้นในบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) อยู่ในวันที่พรรคก้าวไกลยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต่อผู้ร้อง มีข้อพิจารณาต่อไปว่า บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) หรือไม่

ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า ผู้ถูกร้องเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ ข้อ ๑๘ ข้อ ๔๐ ข้อ ๔๑ และข้อ ๔๓ ในการประกอบกิจการสถานีวิทยุโทรทัศน์ บอกรับเป็นสมาชิก และโทรภาพ รับจ้างโฆษณาทางโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือสื่อใด ๆ ตลอดจนรับจ้างออกแบบโฆษณาทุกชนิดทุกประเภท ประชาสัมพันธ์ และรับจ้างผลิตรายการทางสถานีวิทยุ โทรทัศน์ ปัจจุบัน

บริษัทยังคงประกอบกิจการ ไม่ได้เลิกบริษัทหรือเสร็จการชำระบัญชี (เอกสารหมาย ร ๑๗) ประกอบกับตามแบบ ส.บข.๓ ของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ที่ยื่นต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖ นำส่งงบการเงินรอบปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ ระบุประเภทธุรกิจว่า “สื่อโทรทัศน์” (เอกสารหมาย ร ๙ และ ร ๒๓)

ผู้ถูกร้องโต้แย้งว่า บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ถูกยกเลิกสัญญาเข้าร่วมงาน และดำเนินการสถานีวิทยุโทรทัศน์ระบบ ยู เอช เอฟ นับตั้งแต่วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๐ คดีพิพาทเกี่ยวกับการเรียกร้องค่าเสียหายระหว่างบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) กับสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี อยู่ระหว่างการพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด (เอกสารหมาย ถ ๖) ปัจจุบันบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ไม่ได้ประกอบกิจการเกี่ยวกับสื่อมวลชน การประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปี ๒๕๖๖ นายคิมห์ สิริทวีชัย ประธานกรรมการบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ในฐานะประธานในที่ประชุม ยืนยันว่า ขณะนี้ บริษัทยังไม่มีดำเนินการใดๆ จนกว่าผลคดีจะสิ้นสุด (หมาย วถ ๑) ประกอบกับ บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ไม่มีรายได้จากการประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนตามแบบ ส.บข.๓ รับวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖ นำส่งงบการเงินรอบปีบัญชีสิ้นสุด ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ ระบุว่า ไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากรอผลคดี มีรายได้จากผลตอบแทนการลงทุนและดอกเบี้ยรับ งบกระแสเงินสดระบุว่า บริษัทมีรายได้จากการขายตราสารทุนหรือตราสารหนี้ของกิจการอื่น และมีรายได้จากดอกเบี้ยรับ งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จระบุรายได้มาจากผลตอบแทนจากเงินลงทุน และดอกเบี้ยรับ (เอกสารหมาย ถ ๒๑) นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ แจ้งว่าบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ไม่เป็นผู้ได้รับอนุญาต หรือได้รับจัดสรรให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคม ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (เอกสารหมาย ถ ๓๓)

เห็นว่า การพิจารณาว่านิติบุคคลใดเป็นกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนหรือไม่ ไม่อาจพิจารณาแต่เพียงวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งนิติบุคคลที่จดทะเบียนหรือจัดแจ้งไว้เป็นทางการเพียงอย่างเดียว แต่จะพิจารณาควบคู่ไปกับการดำเนินกิจการของนิติบุคคลนั้นด้วยว่า มีการประกอบกิจการ ตามวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลนั้นหรือไม่ อย่างไร ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๓๘ บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) เดิมชื่อบริษัท สยามอินโฟเทคนเมนท์ จำกัด ทำสัญญาเข้าร่วมงาน

และดำเนินการสถานีวิทยุโทรทัศน์ กำหนดอายุสัญญา ๓๐ ปี กับสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (เอกสารหมายเลข ศ ๓) จดทะเบียนแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนจำกัดและเปลี่ยนชื่อเป็นบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ระบุวัตถุประสงค์ของบริษัทมหาชนจำกัด จำนวน ๔๕ ข้อ โดยข้อ ๑๘ ข้อ ๔๐ ข้อ ๔๑ และข้อ ๔๓ เป็นไปตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง (เอกสารหมายเลข ศ ๓) ต่อมาสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีหนังสือลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๐ ถึงกรรมการผู้จัดการบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) แจ้งบอกเลิกสัญญาเข้าร่วมงานและดำเนินการสถานีวิทยุโทรทัศน์ระบบ ยู เอช เอฟ ระบุว่าการแจ้งบอกเลิกสัญญาโดยหนังสือฉบับนี้ ย่อมเป็นผลให้สัญญาเข้าร่วมงานฯ สิ้นสุดลง (เอกสารหมายเลข ศ ๔๗) สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่ว่า เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๐ บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ยื่นแบบแจ้งการเปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริงนายจ้างต่อสำนักงานประกันสังคม เพื่อแจ้งว่าบริษัทหยุดกิจการชั่วคราวตั้งแต่วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๐ เนื่องจากไม่มีพนักงาน และสำนักงานประกันสังคมตรวจสอบแล้ว อนุมัติการหยุดกิจการชั่วคราวดังกล่าว จนถึงปัจจุบันยังคงปรากฏข้อมูลสถานประกอบการของสำนักงานประกันสังคมว่า หยุดกิจการชั่วคราวตั้งแต่วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๐ ถึงปัจจุบัน (เอกสารหมายเลข ศ ๘๔) ประกอบกับเมื่อพิจารณาแบบ ส.บข.๓ รอบปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ ถึงปี ๒๕๖๒ ระบุประเภทธุรกิจว่า “กิจกรรมของบริษัทโฮลดิ้งที่ไม่ได้ลงทุนในธุรกิจการเงินเป็นหลัก” รอบปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ และปี ๒๕๖๔ ระบุประเภทธุรกิจว่า “สื่อโทรทัศน์” ระบุสินค้า/บริการว่า “ปัจจุบันไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากติดคดีความ” รอบปีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ ระบุประเภทธุรกิจว่า “สื่อโทรทัศน์” ระบุสินค้า/บริการว่า “ไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากรอผลคดี/มีรายได้จากผลตอบแทนการลงทุนและดอกเบี้ยรับ” (เอกสารหมายเลข ศ ๑๑/๑ ศ ๑๐/๑ ศ ๙/๑ ศ ๘/๑ ศ ๗/๑ และ ศ ๖/๑) นอกจากนี้ หมายเหตุประกอบงบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ ถึงปี ๒๕๖๕ ระบุว่า บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) เคยดำเนินธุรกิจหลักเกี่ยวกับการดำเนินการสถานีโทรทัศน์ สื่อโฆษณา และการผลิตรายการ แต่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเพิกถอนสัญญาดังกล่าวส่งผลให้บริษัทต้องหยุดดำเนินการ และระบุว่า บริษัทมีรายได้ผลตอบแทนจากการลงทุนและดอกเบี้ยรับ ส่วนบริษัทย่อยของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) คือ บริษัท อาร์ตแวร์ มีเดีย จำกัด ต้องหยุดดำเนินการไปด้วย (เอกสารหมายเลข ศ ๖ ถึง ศ ๑๑) เมื่อพิจารณา ภ.ง.ด.๕๐ ตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ ถึงปี ๒๕๖๕ ระบุว่าประกอบกิจการเผยแพร่ภาพยนตร์ วิดีทัศน์ และรายการโทรทัศน์ แต่ระบุรายได้โดยตรง

จากการประกอบกิจการเป็นศูนย์บาท และระบุรายได้อื่นว่ามาจากดอกเบี้ยรับ (เอกสารหมายเลข ศ ๑๕ ถึง ศ ๒๐) ส่วนกรณีแบบ ส.บช.๓ ปี ๒๕๖๕ มีจำนวนสองฉบับที่มีข้อความอันเป็นสาระสำคัญไม่ตรงกันนั้น นายคิมห์ สิริทวีชัย เบิกความว่าแบบ ส.บช.๓ ทั้ง ๒ ฉบับ เป็นฉบับจริง แต่มีการยื่นเอกสารฉบับหลังแก้ไข และยกเลิกเอกสารฉบับแรกเพื่อให้เกิดความชัดเจนและไม่ให้เกิดข้อถกเถียงในข้อความของเอกสารฉบับแรก กรณีเอกสารฉบับแรกระบุประเภทสินค้า/บริการว่า “สื่อโฆษณา” เป็นไปตามที่กระทรวงพาณิชย์ กำหนดให้กรณีบริษัทไม่ได้ดำเนินกิจการให้ระบุวัตถุประสงค์ข้อใดข้อหนึ่งของบริษัท ข้อเท็จจริง สอดคล้องกับคู่มือการนำส่งงบการเงินของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าที่กำหนดให้การกรอกข้อมูลประเภทธุรกิจ กรณีไม่ได้ดำเนินกิจการ ให้ระบุวัตถุประสงค์ให้ตรงกับที่จดทะเบียนไว้กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า (เอกสารหมายเลข ศ ๑๔๐/๖๔) ส่วนกรณีรายงานการประชุมสามัญผู้ถือหุ้นเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๖ หน้าสุดท้าย ซึ่งมีผู้ถือหุ้นสอบถามว่า ในขณะนี้ บริษัทยังประกอบกิจการเป็นสื่อมวลชนอยู่หรือไม่ นายคิมห์ สิริทวีชัย เบิกความว่า การที่คำตอบระบุว่ายังประกอบกิจการอยู่ตามวัตถุประสงค์ของบริษัทนั้น ไม่ใช่การยืนยันว่าบริษัทดำเนินกิจการสื่อมวลชน นอกจากนี้ หากศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษา ให้บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ชนะคดีจะมีการพิจารณากันอีกครั้งว่า บริษัทจะดำเนินกิจการต่อไปหรือไม่ เห็นได้ว่า การที่แบบ ส.บช.๓ ของปี ๒๕๖๓ ถึงปี ๒๕๖๕ ระบุประเภทธุรกิจว่า “สื่อโทรทัศน์” ต้องพิจารณาประกอบกับข้อมูลและเอกสารอื่น ๆ ในการนำส่งงบการเงินของบริษัทโดยเฉพาะงบการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงินที่จัดทำขึ้นโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการประกอบกิจการของบริษัทที่ถูกต้องแท้จริง แม้จากการไต่สวนฟังได้ว่า บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) จัดตั้งขึ้นเพื่อประกอบกิจการเกี่ยวกับสถานีโทรทัศน์ สื่อโทรทัศน์ การผลิตสื่อโฆษณา และการผลิตรายการ ซึ่งเป็นกิจการที่เป็นสื่อตัวกลางในการส่งข่าวสาร สาร และเนื้อหาสาระไปสู่มวลชนที่สามารถสื่อความหมาย ให้ประชาชนทราบได้เป็นการทั่วไป แต่แบบ ส.บช.๓ หมายเหตุประกอบงบการเงิน ภ.ง.ด.๕๐ ตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ ถึงปี ๒๕๖๕ ปรากฏข้อมูลสอดคล้องกันว่า บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) หยุดดำเนินกิจการดังกล่าวนับตั้งแต่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีบอกเลิกสัญญาเมื่อปี ๒๕๕๐ ผลของการบอกเลิกสัญญาดังกล่าวทำให้สิทธิในคลื่นความถี่ของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีกลับมาเป็นของ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ไม่มีคลื่นความถี่ที่จะดำเนินการสถานีโทรทัศน์ไอทีวีได้อีกต่อไป เกิดเป็นคดีพิพาทระหว่างคู่สัญญาในการเรียกร้อง

ค่าเสียหายต่อกัน โดยบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) มิได้มีการฟ้องคดีเรียกร้องให้มีการคืนสิทธิในคลื่นความถี่ของสถานีโทรทัศน์ให้แก่ตน ขณะนี้ คดีพิพาทดังกล่าวอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด กรณีเห็นว่าข้อพิพาทในคดีดังกล่าว หากในท้ายที่สุดแล้วบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) เป็นฝ่ายชนะคดีก็มิได้มีผลให้บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ได้รับมอบคืนคลื่นความถี่และจะดำเนินกิจการสถานีวิทยุโทรทัศน์ระบบ ยู เอช เอฟ ได้อีก ข้อเท็จจริงที่ปรากฏดังกล่าวสรุปได้ว่าบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ไม่มีสิทธิในการประกอบกิจการสื่อโทรทัศน์ตามกฎหมาย ตั้งแต่วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๐ การที่บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ยังคงสถานะนิติบุคคลเดิมไว้ก็เพื่อการดำเนินคดีที่ค้างอยู่ในศาลเท่านั้น นอกจากนี้ ไม่ปรากฏว่าบริษัทมีรายได้จากกิจการที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนแต่มีรายได้จากผลตอบแทนจากการลงทุนและดอกเบี้ยรับ การที่ นายคิมห์ สิริทวีชัย เบิกความว่าหากศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาให้บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ชนะคดีจะมีการพิจารณาอีกครั้งระหว่างผู้ถือหุ้นและกรรมการบริหารบริษัทว่า บริษัทจะดำเนินกิจการต่อไปหรือไม่ ซึ่งอาจจะประกอบกิจการสื่อมวลชนหรือจะประกอบกิจการอื่น ๆ ตามวัตถุประสงค์ของบริษัทข้อใดข้อหนึ่งจาก ๔๕ ข้อก็ได้ เป็นเรื่องในอนาคตที่ยังมิได้มีการพิจารณาในขณะนี้ หากตัดสินใจจะประกอบกิจการสื่อมวลชนอีกก็จะต้องดำเนินการเจรจาทำสัญญากับรัฐและขอใบอนุญาตประกอบกิจการนั้น ๆ ยังไม่สามารถประกอบกิจการได้ทันที แสดงให้เห็นว่าตั้งแต่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีบอกเลิกสัญญาจนถึงปัจจุบันบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ไม่ได้ประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชน อีกทั้งไม่ปรากฏพยานหลักฐานว่าบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการตามพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และไม่เป็นผู้ได้รับอนุญาตประกอบกิจการภาพยนตร์ วิทยุทัศน์ และสื่อโฆษณา ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิทยุทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ (เอกสารหมายเลข ศ ๘๕ ถึง ศ ๙๐) ดังนั้น ณ วันสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) มิได้ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ การถือหุ้นบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ของผู้ถูกร้องตามคำร้องจึงไม่ทำให้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓)

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้อง
ไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓)

นายวรวิทย์ กังศศิเทียม

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายปัญญา อุดชาชน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายวิรุฬห์ แสงเทียน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจิรนิติ หะวานนท์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายนภดล เทพพิทักษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุดม รัฐอมฤต

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ